

Svako utemeljenje morala na takvim osnovama bilo je, zapravo, *verovanje* (a uz verovanje uvek ide i *nada*, koja po Niču nije bez razloga jedina ostala u Pandorinoj kutiji: „ostala jer je bila najteža, jer je ona najgore zlo, jer produžava mučenje“) u vladajući moral, presvučeno u formu nauke, koje nije dopuštalo nikakvu kritiku, primedbe, a posebno ne problematizaciju vlastitog temelja. Niče smatra da postoji više vidova takvih *moral*a: neki treba da opravdaju tvorca pred drugima; drugi da umire svog tvorca i učine da bude zadovoljan sobom; a neki će se postarati da tvorca sebe razapne na krst. Svima im je zajedničko to što im je *svrha* i pravi *cilj* uvek interes, koji ostaje sakriven.

Uticao i zasluge Kantove praktičke filozofije za vlastitu kritiku Niče ne pominje, ali kritikuje Kantov pojam kategoričkog imperativa, smatrajući da je Kant konstituisao model *pokoravanja*, kakav se zahteva i od drugih, jer je sebi već propisan. Moderan čovek je, zahvaljujući „zvezdanom nebu“ (Niče ponovo ne propušta priliku da istakne jednog od *krivaca* za moderno shvatanje pojma morala (Kant - *Kritika praktičkog uma*). Na putu duha u obliku lava u Ničeovom „Zaratustri“ staje veliki zmaj koji se zove „Ti treba“, a na njegovim krljuštima se presijavaju hiljadugodišnje vrednosti kojima je zajedničko da viču da nikakvo „Ja hoću“ ne treba da postoji.) određen različitim moralima, a njegovo delanje naizmenično *svetle različitim bojama*. Niče, međutim, ispušta iz vida smisao kategoričkog imperativa, koji se temelji na uspostavljanju volje kao prvog *autonomnog* principa svakog moralnog delanja – on smatra da je bilo koji moralni imperativ *prisila*, za razliku od imperativa prirode, koja zahteva *poslušnost*. Ovde bi se trebalo podsetiti Šelingovog stava da “otkrivenje pretpostavlja iskvareno stanje sveta. Za prirodu je čovek bio određen kao posrednik, a njoj je taj posrednik i nedostajao“ – što upućuje na odnos koji nikako nije jednosmeran. Priroda taj zahtev upućuje svemu postojećem, „ali, pre svega, celokupnoj ljudskoj životinji – čoveku“.

Moral je, kako kaže Niče, „volja za poricanje života“, potajan nagon uništavanja, načelo propadanja, umanjivanja, klevetanja, početak kraja“ i uvek je ili utilitarizam, ili bojažljivost – a osnovni problem takvih koncepcija je *usmerenost* tih zahteva na *stado* ili *krdo*, i to najčešće uz licemerje onoga koji zapoveda, jer tvrdi da je i sâm poslušan. Hajdeger tumači Ničeovu ideju rečima: „onaj čovek koji svoju čovečnost hoće kao volju za moć i tu čovečnost shvata kao nešto što pripada stvarnosti koja je u celini određena voljom za moć, - taj čovek biva određen